

Sygn. akt V U 1048/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: sekr. sądowy Ewelina Cyrkot

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku H. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania H. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 6 października 2015 r.

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 1048/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 6 października 2015r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy H. P. prawa do emerytury wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawca do wniosku z 29 września 2015 r. nie dołączył żadnych nowych dowodów ani nie ujawnił okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji z 20 sierpnia 2014r., które miałyby wpływ na prawo do przyznania emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych w obniżonym wieku emerytalnym. Podał nadto, iż za udowodnione do dnia 1 stycznia 1999 r. uważa, tak jak w poprzedniej decyzji, 12 lat, 8 miesięcy i 23 dni pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, podczas gdy wymagany ustawą jest okres co najmniej 15 lat takiej pracy.

Od ww. decyzji odwołanie złożył wnioskodawca wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu podał, że po ukończeniu szkoły podstawowej w 1968 r. rozpoczął pracę i naukę w Zasadniczej Szkole Zawodowej (...). Specyfika tej szkoły polegała na tym, że przez 3 dni miał naukę, a przez 3 dni - pracę (za wynagrodzeniem i z prawem do urlopu pracowniczego). Naukę w ww. szkole ukończył 19 czerwca 1971r. Nadal pracował w (...) w zawodzie elektromontera taboru kolejowego do 15 września 1975r. (tj. do momentu podjęcia studiów), w brygadzie montującej instalację (...) (...) w lokomotywach o napędzie elektrycznym, a także przy nowatorskiej produkcji i montażu urządzeń instalacyjnych do łączności bezprzewodowej (radiowej). Ubezpieczony podniósł, iż nie miał wpływu na nieklarowne zaświadczenie o czasookresie jego pracy w (...) w L. i wnosi o zaliczenie mu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy w tym zakładzie od 1968 do 1975r.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniosł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca H. P. urodził się (...) Ubezpieczony nie przystąpił do OFE. Na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 30 lat, 3 miesiące i 18 dni ogólnego stażu pracy, w tym: 30 lat, 2 miesiące i 9 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 9 dni okresów nieskładkowych.

Od 27 lutego 2004r. wnioskodawca jest uprawniony do emerytury górniczej (nr świadczenia (...)).

W dniu 5 czerwca 2014 r. H. P. złożył wniosek o przyznanie emerytury w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach. W wyniku rozpoznania wniosku ZUS Oddział w L. 20 sierpnia 2014r. wydał decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego ustawą okresu co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 12 lat, 8 miesięcy i 23 dni. Wskazał też, iż nie uznał jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu pracy wnioskodawcy od 1 września 1968r. do 15 września 1975r. w Zakładach (...) w L. na podstawie świadectwa pracy z 12 maja 1982r., ponieważ w świadectwie tym brak czasookresów kolejno zajmowanych przez ubezpieczonego stanowisk.

Po dostarczeniu przez wnioskodawcę dodatkowych dokumentów: świadectwa dojrzałości z Technikum Zawodowego i świadectwa ukończenia Zasadniczej Szkoły Zawodowej, organ rentowy w dniu 6 października 2015 r. wydał kolejną decyzję, w której odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, zaskarżoną w niniejszej sprawie.

/bezsporne, nadto akta emerytalne ZUS/

Wnioskodawca H. P. 1 września 1968 r. podjął naukę w Zasadniczej Szkole Zawodowej (...) Zakładu (...) w L.. Organizacja nauki w szkole obejmowała w I klasie 4 dni nauki teoretycznej i 2 dni nauki zawodu, w II klasie - 3 dni nauki i 3 dni nauki zawodu, a w III klasie - 2 dni nauki i 4 dni nauki zawodu. Ukończył szkołę 16 czerwca 1971r. Zatrudnienie wnioskodawcy w tym okresie miało charakter zatrudnienia pracownika młodocianego w celu przygotowania zawodowego.

Po ukończeniu szkoły ubezpieczony kontynuował pracę w Zakładzie (...). Został skierowany do brygady (...) (samoczynnego hamowania pociągów), w którym zajmował się montażem tych urządzeń (...) w lokomotywach elektrycznych. Montował także systemy łączności radiowej w lokomotywach, tj. urządzenia i okablowanie. Praca przy montażu(...) wykonywana była przy kołach lokomotyw - poza kanałem remontowym. Remontowane lokomotywy stały na hali napraw lub w okresie letnim - na zewnątrz.

Wnioskodawca został przeniesiony na oddział silników trakcyjnych, gdzie wykonywał przeglądy rewizyjne silników. Praca rozpoczynała się od demontażu silnika przez 2 - 3 osoby, z użyciem dźwigu do przeniesienia silnika na stanowisko remontowe. Na stanowisku naprawczym następował demontaż wszystkich elementów stałych i ruchomych w korpusie silnika, np. łożysk, cewek, a następnie przeprowadzano remont silnika. Pracę tą wykonywało 2 - 3 pracowników na jednym stanowisku. Ubezpieczony pracował na stanowisku naprawczym. Brygada naprawcza liczyła ok. 10 osób. Wnioskodawca demontował elementy silnika i je czyścił, wymieniał szczotki grafitowe. Prace na konkretnym stanowisku były ustalane w ten sposób, że przez dany dzień wykonywano jeden rodzaj pracy np. odkręcano tylko śruby i robiono demontaż pokryw, drugiego dnia np. myto elementy benzyną lub rozpuszczalnikiem, kolejnego dnia - malowano korpus wewnątrz farbą, kolejnego dnia np. montowano elementy już naprawione. Zdarzało się, że wnioskodawca jednego dnia wykonywał prace częściowo przy montażu, częściowo przy demontażu i częściowo przy czyszczeniu.

Prace powyższe wykonywane były na hali remontowej. Stanowiska czyszczenia silników benzyną i malowania mieściły się obok stanowiska naprawczego silnika. Remont jednego silnika trwał kilka dni. Na każdym stanowisku pracowały 2 - 3 osoby.

Pracując w (...) po ukończeniu szkoły zawodowej wnioskodawca jednocześnie w trybie zaocznym pobierał 3,5 letnią naukę w Technikum Zawodowym (...), które ukończył 4 lutego 1975r.

W dniu 12 maja 1982 r. pracodawca wydał wnioskodawcy świadectwo pracy, w którym wskazał, że pracował on w Zakładach (...) w L. w okresie od 1 września 1968r. do dnia 15 września 1971r. na stanowisku elektryka. Stosunek pracy został rozwiązany na skutek powołania ubezpieczonego do zasadniczej służby wojskowej.

dowód: - akta emerytalne ZUS, w tym: świadectwa pracy, świadectwa ukończenia szkoły

- zeznania świadka R. K. k. 29v, e-protokół z 15.03.2016 r. 00:04:33 i nast.

- zeznania świadka J. R. k. 29v-30, e-protokół z 15.03.2016 r. 00:14:36 i nast.

- przesłuchanie wnioskodawcy k. 30, e-protokół z 15.03.2016 r. 00:24:16 i nast.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. z 2013r., poz. 1440 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

Stosownie do art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z treści § 4 ust. 1 tego rozporządzenia wynika, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, ma okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika z akt nin. sprawy, wnioskodawca(...) ukończył 60 lat i nie jest członkiem OFE, posiada też wymagany ogólny okres zatrudnienia co najmniej 25 lat. Sporne w sprawie pozostawało natomiast, czy wnioskodawca ma wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy bowiem nie zaliczył ubezpieczonemu okresu pracy w Zakładach (...) w L. od 1 września 1968 r. do 15 września 1975 r. do okresu pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca w odwołaniu wskazywał, iż w okresie powyższym świadczył pracę w szczególnych warunkach jako elektromonter taboru kolejowego w brygadzie montującej instalację(...) (Samoczynne Hamowanie Pociągu) w lokomotywach o napędzie elektrycznym, a także przy nowatorskiej produkcji i montażu urządzeń instalacyjnych do łączności bezprzewodowej (radiowej).

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., okresy pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W orzecznictwie wskazuje się, że podstawowym dokumentem poświadczającym staż pracy w warunkach szczególnych jest świadectwo wykonywania pracy w takich warunkach wystawione przez uprawnionego pracodawcę lub jego następcę prawnego. Brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie świadczy jednak o tym, że ubezpieczony faktycznie pracy takiej nie realizował. W postępowaniu przed Sądem nie stosuje się bowiem ograniczeń dowodowych, jakie istnieją w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym. Zatem okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków. Nie zmienia to jednak faktu, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach i okresy takiej pracy wykazywane dowodami z zeznań świadków muszą być w sposób niebudzący wątpliwości udowodnione, a nie tylko uprawdopodobnione. Prawo do emerytury w obniżonym wieku stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na uprawdopodobnieniu wykonywania pracy w takich warunkach. Dlatego też w orzecznictwie podkreśla się, że same zeznania świadków czy wnioskodawcy, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest przy tym dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków w sytuacji, gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (por. np. wyrok SA w Łodzi z 16.10.2013r., III AUa 211/13, wyrok SA w Białymstoku z 22.05.2014r., III AUa 1344/13).

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca nie legitymował się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach z (...). W aktach emerytalnych ZUS znajduje się jedynie świadectwo pracy wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w ww. zakładzie od 1 września 1968 r. do 15 września 1975 r., w którym wskazane jest, że w okresie tym wnioskodawca pracował na stanowisku elektryka. Ze świadectwa powyższego nie wynika natomiast charakter wykonywanej pracy ani z jaką datą nastąpiła zmiana stanowiska pracy ubezpieczonego, choć sam fakt zmiany stanowiska pracy został potwierdzony zeznaniami świadków oraz samego wnioskodawcy. Brak też dokumentów źródłowych, np. akt osobowych, z których wynikałaby zmiana stanowiska ubezpieczonego. Przedłożone zaś przez wnioskodawcę świadectwa szkolne, potwierdzone jego wyjaśnieniami oraz zeznaniami świadków wskazują, że wnioskodawca w okresie od 1 września 1968 r. do 19 czerwca 1971 r. był uczniem (...) Zasadniczej Szkoły Zawodowej(...) w L., w której pobierał naukę przyuczając się jednocześnie do zawodu elektromontera taboru kolejowego w ww. zakładzie. Praca ubezpieczonego w ww. okresie łączona była z nauką w szkole, tj. w I klasie były 4 dni nauki i 2 dni nauki zawodu, w II klasie - 3 dni nauki i 3 dni nauki zawodu, a w III klasie - 2 dni nauki i 4 dni nauki zawodu. Powyższe oznacza, że w okresie pobierania nauki w szkole (...) wnioskodawca nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy w (...). Nie ma zatem jakiegokolwiek możliwości zaliczenia wnioskodawcy do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu pobieranej przez niego nauki i jednocześnie pracy w charakterze pracownika młodocianego w okresie od 1 września 1968 r. do 19 czerwca 1971 r., niezależnie od tego, jakie prace w tym okresie ubezpieczony wykonywał. Przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. stanowi bowiem wprost, że dla uznania okresów pracy za uzasadniające prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze musi być wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okres ww. nauki jest więc zaliczany jedynie do ogólnego stażu pracy ubezpieczonego.

Jeśli chodzi o pozostały okres pracy wnioskodawcy w (...), tj. po zakończeniu nauki w szkole zawodowej, od 20 czerwca 1971r. do 15 września 1975r., to materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu nie wykazał aby w tym czasie wnioskodawca świadczył pracę w szczególnych warunkach. Ze świadectwa pracy z (...) wynika, że ubezpieczony pracował jako elektryk. Tak określone stanowisko nie wskazuje, czy wykonywane były na nim prace wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Dlatego też Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczność charakteru pracy ubezpieczonego w tym zakładzie w ww. spornym okresie. Z zeznań świadków i z przesłuchania wnioskodawcy wynika, iż w tym czasie ubezpieczony wykonywał dwa rodzaje prac: jedne związane były

z montażem instalacji (...) (Samoczynnego Hamowania Pociągu) i montażem urządzeń do łączności bezprzewodowej (radiowej) w lokomotywach i drugie, które polegały na wykonywaniu przeglądów rewizyjnych silników, w tym przede wszystkim demontowaniu elementów silnika i jego czyszczeniu. O ile wykonywanie montażu instalacji (...) czy instalacji radiowej w lokomotywach ww. rozporządzenie nie zalicza do prac w szczególnych warunkach, to w dziale XIV pkt. 15 wykazu A wymienione są prace w zakładach (...) przy chemicznym myciu i czyszczeniu remontowanych części i zespołów taboru kolejowego oraz chemicznym usuwaniu powłok ochronnych. Mając to na uwadze, rozważeniu podlegałoby wykonywanie przez wnioskodawcę pracy „przy chemicznym myciu i czyszczeniu remontowanych części i zespołów taboru kolejowego”, gdyby dało się ustalić okres, w którym wnioskodawca pracą taką wykonywał. Materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie na ustalenia jednak takie nie pozwolił. Brak jest akt osobowych wnioskodawcy z ww. okresu pracy w (...), a przesłuchani w sprawie świadkowie oraz sam wnioskodawca nie byli w stanie podać dokładnie okresu pracy ubezpieczonego przy remontach rewizyjnych silników. Brak takiego ustalenia nie pozwala na niebudzące wątpliwości przyjęcie, w jakim okresie wnioskodawca mógłby ewentualnie pracować w szczególnych warunkach. Dla przyznania bowiem emerytury w obniżonym wieku emerytalnym nie wystarcza tylko ustalenie, że praca uprawnionego miała charakter pracy w szczególnych warunkach, konieczne jest również dokładne ustalenie okresów takiej pracy, nie wystarczy przy tym określenie przybliżone, prawdopodobne. W nin. sprawie natomiast zeznania świadków i przesłuchanie wnioskodawcy były na tyle nieprecyzyjne, że nie pozwoliły na takie ustalenia. Wnioskodawca podał bowiem, że do działu silników został przeniesiony chyba 1 rok lub 1,5 roku przed powołaniem do wojska, a świadek J. R., że chyba w 1974r. - przed wojskiem. Przyjmując nawet okres 1,5 roku - jak twierdzi wnioskodawca, byłby to okres niewystarczający do uzyskania 15 lat pracy w warunkach szczególnych - przy uznanych bezspornych 12 latach 8 miesiącach i 23 dniach. Wątpliwe jest przy tym również, czy praca wnioskodawcy przy czyszczeniu silników wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro i wnioskodawca i świadkowie zeznali, że ubezpieczony pracował w brygadzie ok. 10-osobowej, a remont silnika polegał na wykonaniu wielu czynności, z których czyszczenie było tylko jedną z wielu kolejnych czynności, do pozostałych zaś należały: demontaż, malowanie, montaż, które wykonywane były przez różnych pracowników w podziale na dni.

W ocenie Sądu pracy wnioskodawcy nie można również uznać za wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 25. Pod pozycją tą ujęte są bowiem prace polegające na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Zarówno Oddział (...), jak i Oddział naprawczy silników, na których wnioskodawca świadczył pracę, nie były oddziałami będącymi w ruchu.

W świetle powyższych uwag Sąd uznał, że nie ma podstaw do uznania, iż H. P. w okresie od 1 września 1968r. do 15 września 1975r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Ubezpieczony nie wykazał więc wymaganego ustawą stażu 15 lat pracy w takich warunkach niezbędnego do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Dlatego też odwołanie - jako niezasadne podlegało oddaleniu, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.